

10.30490/jsc.2023.1994848.213

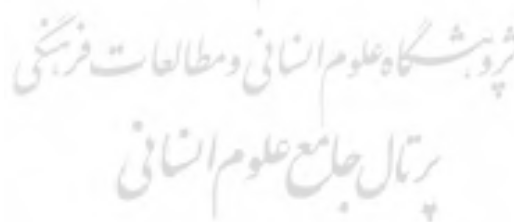
A Sociological analysis of the relationship between youth values and Iranian- Islamic lifestyle (case study: youth of Behshahr)

Kulsoom Tirgari¹, Dr.Mansour Haghigian^{*2}, D. Mohammadi Chitsaz³

(Received date: 2222/08/26 - Accepted date: 2223/11/03)

Abstract

The purpose of this study was to analyze the sociological impact of values on Iranian Islamic life style. The statistical population of this study was the youth of Behshahr, the sample size was estimated to be 100 people using sample power software. The research method was documentary and survey. Values were operationalized in the four dimensions of social, political, religious, economic and changing Iranian Islamic lifestyle with indicators of leisure time, body management, communication, consumption and family. The tool of data collection in the documentary section was a questionnaire and in the survey section, a questionnaire was used. The data analysis tool was spss¹, amos² software. The most important findings of the research indicated that values in general have a significant effect on Iranian Islamic lifestyle and according to the coefficient of determination obtained, it can be expected that up to 4% of the variable variance of Iranian Islamic lifestyle It is determined by the values of the youth. Other findings indicated that all dimensions of values have had a significant impact on Iranian Islamic lifestyle, and religious values with 7%, political values with 1%, social values with 11%, and economic values with 6%. They significantly predict the percentage of the variance of Iranian Islamic lifestyle.

Keywords: Islamic Iranian lifestyle, social values, economic values, religious values, political values

¹ PhD students of Sociology, Dahaghan Islamic Azad University, Dehaghan, Iran. tirgari_0013@yahoo.com

² Associate Professor, Department of Social Sciences, Islamic Azad University of Dehagan, Dehagan, Iran. (Corresponding author). mansour_haghighatian@yahoo.com

³ Assistant Professor, Department of Social Sciences, Islamic Azad University of Dehagan, Dehagan, Iran. Mad3770@yahoo.com

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

تحلیل جامعه شناختی تاثیر ارزش های جوانان بر سبک زندگی ایرانی اسلامی (مورد مطالعه: جوانان بهشهر)

کلتوم تیرگری^۱، دکتر منصور حقیقتیان^۲، دکتر محمدعلی چیت ساز^۳
(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۸/۱۲)

چکیده

هدف از انجام این مطالعه تحلیل جامعه شناختی تاثیر ارزش ها برسبک زندگی ایرانی اسلامی بوده است. جامعه آماری این مطالعه جوانان بهشهر بوده اند حجم نمونه که با استفاده از نرم افزار sample power حجم نمونه تعداد ۲۵۰ نفر برآورد شده است. روش تحقیق اسنادی و پیمایش بوده است. ارزش ها در چهار بعد اجتماعی، سیاسی، مذهبی، اقتصادی و متغیر سبک زندگی ایرانی اسلامی با شاخص های گذران اوقات فراغت، مدیریت بدن، ارتباط، مصرف و خانواده عملیاتی شدند. ابزار گردآوری داده ها در بخش اسنادی فیش برداری و در بخش پیمایش پرسشنامه بوده است. ابزار تجزیه و تحلیل داده ها نرم افزار ۱۸ amos، ۲۱ spss بوده است. مهم ترین یافته های پژوهش بیانگر آن بود که ارزش ها به طور کلی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی تاثیر معنادار دارد و با توجه به ضریب تعیین به دست آمده می توان انتظار داشت که تا ۲۴ درصد از واریانس متغیر سبک زندگی ایرانی اسلامی توسط ارزش های جوانان تعیین می شود. یافته های دیگر بیانگر آن بود که کلیه ابعاد ارزش بر سبک زندگی ایرانی اسلامی تاثیر معنادار داشته اند و ارزش های مذهبی با ۲۰ درصد و ارزش های سیاسی ۱۲ درصد و ارزش های اجتماعی با ۱۱ درصد و ارزش های اقتصادی با ۶ درصد از واریانس سبک زندگی ایرانی اسلامی را به طور معناداری پیش بینی می کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

واژگان کلیدی: سبک زندگی ایرانی اسلامی، ارزش های اجتماعی، ارزش های اقتصادی، ارزش های مذهبی، ارزش های سیاسی

tirgari_۲۰۱۳@yahoo.com

^۱ دانشجوی دکتری جامعه شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی دهقان، دهقان، ایران.

^۲ دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی دهقان، دهقان، ایران. (نویسنده مسئول).

Madr۱۷۵@yahoo.com

^۳ استادیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی دهقان، دهقان، ایران.

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

مقدمه

در دوران معاصر، با توجه به این که انسان مدرن تا حدود نسبتاً زیادی از دغدغه‌های عادی زندگی نظیر ناامنی، رفت و آمد و ... رهایی یافته است و با افزایش اهمیت نحوه زندگی مردم، مفهوم جدیدی نیز با عنوان «سبک زندگی» شکل گرفته است. در واقع این مفهوم مولود دوران مدرن است. سبک زندگی پس از تحولات اقتصادی و فکری در دهه شصت و هفتاد میلادی و با ظهور جامعه مصرفی و رشد کالاها و خدمات مصرفی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است.

مفهوم سبک زندگی مورد توجه جامعه شناسان زیادی از جمله وبر (۱۹۰۳)، بوردیو (۱۳۸۷) و گیدنز (۱۳۸۴) و... قرار گرفته است. همانند بقیه مفاهیم علوم اجتماعی تعاریف متعددی از سبک زندگی ارائه شده است. گیدنز (۱۳۸۴) سبک زندگی را مجموعه رفتارهایی می‌داند که افراد یا گروه‌ها بر می‌گزینند و ممکن است نمایانگر نگرش‌ها و گرایش‌ها و وجه تمایز آنان از دیگران باشد. وی همچنین سبک زندگی را به عنوان مجموعه‌ای کم و بیش جامع از عملکردها تعبیر می‌کند که افراد آن را به کار می‌گیرند و روایت خاصی است که آنان برای هویت شخصی خود بر می‌گزینند. بوردیو (۱۹۸۴) مفهوم سبک زندگی را معیاری برای تمایز و تشخیص افراد در زندگی دانسته است. برخی معتقدند که سبک زندگی در کوتاه‌ترین تعریف خود عبارت از هر شیوه متمایز و قابل تشخیص برای زندگی است (اباذری و چاوشی نقل از سویل، ۱۳۸۱).

به طوری که ملاحظه می‌گردد سبک زندگی به طور خلاصه نوع و نحوه زندگی و در واقع عملکرد افراد در زندگی شان است و همان‌گونه که سولومون (۱۹۹۴) می‌نویسد: سبک زندگی فعل و انفعال را در محیط زندگی افراد نشان می‌دهد. همان‌گونه که ابراهیمی و همکاران (۱۴۰۰) بیان می‌دارند: هر چند سبک زندگی مجموعه‌ای از رفتارها و گفتارهای نهادینه شده در حوزه‌های فردی و اجتماعی است اما منفک از زیر بناهای ایدئولوژیک نیست. بر این اساس می‌توان دریافت که سبک زندگی ایرانی نیز تا حد زیادی منبعث از مهم‌ترین ایدئولوژی مردم یعنی دین اسلام است. به عبارت دیگر سبک زندگی از آنجا که تحت تاثیر محیط زندگی و فرهنگ ایران است ایرانی و از آن جا که تحت تاثیر دین و ارزش‌ها و باورهای دینی قرار می‌گیرد اسلامی است. بنابراین مهم‌ترین نوع سبک زندگی در ایران سبک زندگی ایرانی اسلامی است. به اعتقاد حاجی بابایی و همکاران (۱۳۹۹) اسلام یک منبع آموزه‌های مربوط به جنبه‌های مختلف سبک زندگی است که آیات و روایات متعددی در این زمینه هم وجود دارد چون اسلام مکتب زندگی و سبکی از زندگی است که مطابق با خواست فطری بشر است و برای تمامی جزئیات زندگی فردی و اجتماعی بر اساس زیر بنای فطری و وجودی انسان دستورالعمل دارد. بر این اساس به زعم کوهی سبک زندگی اسلامی به تمامی اصول و مسائلی که متن و بطن حیات اجتماع و انسان مسلمان را شکل می‌دهد اطلاق می‌شود که از ارزش‌های دین اسلام و عرف جامعه اسلامی الهام می‌گیرد (کوهی، ۱۳۹۴). با توجه به آن چه ذکر آن در سطور پیشین رفت سبک زندگی ایرانی اسلامی مهم‌ترین وجه تمایز ایرانیان با دیگران است و این در حالی

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

است که سبک زندگی غربی بویژه تحت تاثیر روند رو به رشد جهانی شدن و گسترش رسانه‌های جهانی روز به روز در کشور ما گسترش یافته و سبک زندگی ایرانیان را متحول ساخته است. تحول در سبک زندگی ایرانیان را می‌توان از طریق تغییر مولفه‌های آن در زندگی ایرانیان مانند مصرف کالاهای فرهنگی (حسنی و همکاران، ۱۳۹۶)، تغییر در نحوه گذران اوقات فراغت (فیروز آبادی، ۱۳۹۴) و مدیریت بدن و الگوی مصرف غذا (ارژنگ، ۱۳۹۴) مورد شناسایی قرار داد. به طور مثال مطالعات انجام شده روند افزایشی غذاهای فوری، افزایش نحوه لباس پوشیدن و آرایش افراد بویژه جوانان در ایران را نشان می‌دهد و به نظر می‌رسد که نوعی تقابل و تضاد میان سبک و فرهنگ زندگی غربی و شیوه زیست اسلامی وجود دارد و هر یک از آن‌ها مسیر خاصی را دنبال می‌کنند. این در حالی است که هر جامعه به دلیل برخورداری از شرایط خاص اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، تاریخی و ... نیازمند داشتن سبک زندگی خاص خود می‌باشد و بنابراین تجویز یک نسخه منفرد از سبک زندگی برای کشورهای مختلف امری صحیح نیست بلکه لازم است مردم هر جامعه براساس خود سبک زندگی خاص خویش را داشته باشند. از آنجا که جامعه ایران قرن‌های متمادی است که از سبک زندگی اسلامی بهره می‌گیرد و در عین حال مولفه‌های اصیل خود نظیر فرهنگ ایرانی را در آن حل کرده است. از این رو لازم است سبک زندگی ایرانی اسلامی به عنوان سبکی که زائیده جامعه ایرانی است و سال‌هاست در آن ریشه دارد به عنوان الگوی سبک زندگی مردم معرفی گردد. از سوی دیگر شعاع کاظمی (۱۳۹۵) بیان می‌دارد سبک زندگی یکی از ارکان توسعه اجتماعی است و می‌تواند نقش سازنده‌ای در کاهش پیامدهای جهانی شدن داشته باشد. به عبارت دیگر دستیابی به توسعه بویژه توسعه اجتماعی در ایران نیازمند سبک زندگی بومی و متناسب با فرهنگ و دین اسلام است و این مهم با توجه به شیوع گسترده سبک زندگی غربی به دلایل پیش گفته دچار اختلال شده است. به نظر می‌رسد در این زمینه جامعه ایران دچار مسئله اجتماعی شده است و یکی از بهترین راهکارها برای کاهش پیامدهای این مسئله انجام تحقیقات عمیق تر و جزئی تر در زمینه سبک زندگی ایرانی اسلامی است. یکی از بهترین زمینه‌های تحقیق در زمینه سبک زندگی ایرانی اسلامی بررسی عوامل موثر بر آن است.

همان‌گونه که ذکر آن در سطور پیشین رفت جامعه ما در زمینه سبک زندگی دچار مسئله است با این حال این موضوع در حوزه زندگی جوانان محسوس تر است. جوانان بیش از همه مخاطب رسانه‌ها قرار می‌گیرند و به دلیل شور و هیجان جوانی و متاثر شدن از گروه‌های دوستانه بیش از بقیه گروه‌ها تحت تاثیر جریان سبک زندگی غربی قرار می‌گیرند و این موضوع در زندگی آنان که می‌بایست حاملان سبک زندگی ایرانی اسلامی در آینده باشند از این لحاظ پرداختن به موضوع سبک زندگی ایرانی اسلامی در جوانان در بهشهر و بویژه تحلیل جامعه شناختی عوامل موثر بر آن مورد توجه نگارندگان قرار گرفته است. مطالعات مقدماتی بیانگر آن بود که یکی از عوامل موثر بر سبک زندگی ایرانی اسلامی افراد، ارزش‌های حاکم بر زندگی آنان است.

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

تأثیر ارزش‌ها بر سبک زندگی تا حدی است که برخی معتقدند اصولاً سبک زندگی محصول و معلول باورها و ارزش‌های افراد است بطوری که نوع نگاه انسان به جهان و ارزش‌های پذیرفته شده توسط وی بر نحوه انتخاب سبک زندگی افراد تأثیر دارد (خانی، ۱۳۹۴). در این زمینه شریفی (۱۳۹۲) معتقد است سبک زندگی رفتاری است برآمده از باورها و ارزش‌های فرد و نمی‌توان سبک زندگی را از ارزش‌های افراد منقطع دانست (شریفی، ۱۳۹۲). بنابراین مهم‌ترین هدف این مطالعه تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر ارزش‌های جوانان به‌شهر بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان بوده است. از ضرورت‌های این مطالعه آن که سبک زندگی ایرانی اسلامی به ویژه در شهرها و استان‌های نزدیک به تهران که از یک سو به دلیل نزدیکی به تهران و الگوگیری از آن (در کنار تأثیرات سایر رسانه‌های فرهنگی و اجتماعی) وضعیتی از تغییر سبک زندگی را نشان (بروز) می‌دهند و از سوی دیگر به دلیل فاصله نسبی از شهرهای اصلی کشور، هنوز به صورت کامل رنگ و بوی فرهنگ و سبک زندگی غربی را نپذیرفته‌اند، تحقیقات خاصی در مورد آنها انجام نشده است. بنابراین مطالعه حاضر کوشش داشته تا تأثیر ارزش‌ها را بر سبک زندگی ایرانی-اسلامی را در میان جوانان به‌شهر مطالعه نماید. امید است که یافته‌های این مطالعه علاوه بر پیشگام بودن بتواند زمینه تصحیح یا تغییر در مولفه‌های سبک زندگی ایرانی-اسلامی را نیز به همراه داشته باشد.

مبانی و چارچوب نظری

سبک زندگی مفهومی حاصل ادبیات فرهنگ مدرن است و به معنای شیوه زندگی خاص یک فرد، گروه یا جامعه است. این مفهوم نخستین بار توسط آدلر (۱۸۷۰-۱۹۳۷) روان‌شناس اتریشی استفاده شد و مجموعه‌ای از طرز تلقی‌ها، ارزش‌ها، شیوه‌های رفتار، حالت‌ها و سلیقه‌ها در هر چیزی را در برمی‌گیرد. وی سبک زندگی را به معنای شیوه زندگی خاص یک فرد گروه یا جامعه دانسته است (نقل از فایق، ۱۳۸۷). زیمیل معتقد است که سبک زندگی تجسم تلاش انسان برای یافتن ارزش‌های بنیادی در فرهنگ عینی‌اش و شناساندن آن به دیگران است یا به تعبیری انسان برای دستیابی به معنای مورد نظر خود (فردیت برتر) شکل‌های رفتاری را بر می‌گزیند، وی توان چنین گزینشی را سبک زندگی می‌نامد (زیمیل به نقل از مهدوی کنی، ۱۳۸۷). بوردیو (۱۹۸۴) سبک زندگی را «فعالیت‌های نظام مندی می‌داند که از ذوق و سلیقه فرد ناشی می‌شوند و بیشتر جنبه عینی و خارجی دارند و در عین حال به صورت نمادین به فرد هویت می‌بخشند و میان اقشار مختلف اجتماعی تمایز ایجاد می‌کنند» (مهدوی زاده، ۱۳۹۷: ۹۹). پارنل و همکارانش در این زمینه معتقدند: «سبک زندگی یعنی اینکه یک نفر چگونه زندگی می‌کند». ملاحظه می‌گردد که سبک زندگی به طور کلی جهت‌گیری و کنش رفتاری افراد در زندگی است که نحوه عملکرد آنها در زندگی روزانه، ارتباطات خانوادگی، اجتماعی آنها و نوع و نحوه انتخاب پوشش، مصرف و... را در بر می‌گیرد.

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

سویل (نقل از اباذری و چاوشیان، ۱۳۸۷) نیز هر شیوه متمایز و قابل تشخیص زندگی را سبک زندگی می‌داند و معتقد است می‌توان با سنجش رفتار قابل مشاهده سبک زندگی را شاخص سازی کرد. سبک زندگی همچنین الگوهای رفتاری هستند که در فعالیت، علایق و عقاید بویژه در نحوه مصرف افراد متجلی می‌شود. گیدنز (۱۳۸۴) نیز سبک زندگی را مجموعه‌ای از رفتار می‌داند که افراد و گروه‌ها انتخاب می‌کنند وی سبک زندگی را مجموعه عملکردهایی که افراد انتخاب می‌کنند می‌داند و بر این اعتقاد است که نحوه عملکرد افراد بیانگر نگرش‌ها و ارزش‌های افراد است.

برخی مهم‌ترین ویژگی‌های سبک زندگی را می‌توان انتخابگری و تاثیر پذیری آن از محیط بیرون و خواسته‌ها و امیال درونی (فیضی و همکاران، ۱۳۹۹) و دارا بودن ابعاد فردی و اجتماعی است و محصول و معلول باورها و ارزش‌های افراد و به وسعت همه رفتارهای نهادینه شده فردی و اجتماعی انسان است (خانی، ۱۳۹۴) از دیگر ویژگی‌های آن غیر اجباری و جنبه نمادین و نمایشی بودن آن است (محمدعلی‌نژاد عمران و همکاران، ۱۴۰۰) و از آن جا که تحت تاثیر ارزش‌ها و باورهای زندگی است بنابراین با توجه به بسترهای فرهنگی و ارزشی هر جامعه‌ای نوع متفاوتی پیدا می‌کند. با عنایت به این موضوع در ایران نیز تحت تاثیر ارزش‌ها و باورهای فرهنگ ایرانی و ارزش‌های اسلامی نوعی از سبک زندگی تحت عنوان سبک زندگی ایرانی اسلامی شکل گرفته است.

به زعم حاجی بابایی و همکاران (۱۳۹۹) سبک زندگی ایرانی اسلامی مجموعه‌ای از رفتارهای سازمان‌یافته است که متأثر از باورها و ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانی و اسلامی و همچنین متناسب با امیال و خواسته‌های فردی و وضعیت محیطی است و وجهه غالب رفتاری یک فرد یا گروهی از افراد شده‌اند. آن چنان که نیازی و دیگران معتقدند سبک زندگی مسلمانان بر اثر اعتنا و توجه به دین شکل می‌گیرد و هدف خویش را تحقق عدالت می‌داند. براساس دیدگاه محققان اسلامی سبک زندگی اسلامی بسترهای توسعه فرهنگی، تعالی معنوی، سلامت روحی و جسمی، شادی و آرامش خاطر را فراهم می‌آورد (نیازی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۰).

به طوری که ملاحظه می‌گردد به صورت کلی می‌توان دریافت که سبک زندگی در واقع نوعی رفتار است که افراد در زندگی خود در پیش می‌گیرند و از آن جایی که یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این رفتار در زندگی انتخابی است که افراد در پیش می‌گیرند. در واقع یک رفتار انتخابی است که افراد در زندگی شان در حوزه‌های مختلف در پیش می‌گیرند و بر این مبنای دریافت که سبک زندگی در واقع نوعی کنش در زمینه‌های و جنبه‌های متفاوت زندگی است و همان‌گونه که چاوشیان (۱۳۸۶) می‌نویسد سبک زندگی انتخاب می‌شود و شخص فعالانه در تعریف و چینش و انتخاب آن بر اساس نظام اعتقادی و ارزش‌های مشارکت دارد. در واقع این انتخاب سبک زندگی مبتنی بر ارزش‌های افراد شکل می‌گیرد. ارزش در اصطلاح باورهایی است که افراد یا گروه‌های انسانی در مورد چیزهای مطلوب و مناسب دارند. ارزش‌های یک جامعه معمولاً از هنجارهای آن دفاع می‌نمایند و اجازه بروز و ظهور هنجارهای

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

غیرمطلوب را نمی‌دهند (رفیع پور، ۱۳۷۷). همچنین ارزش‌ها، اصول و معیارهایی که مردم کنش‌ها، احساسات و حوادث و مطلوبیت و شایستگی‌ها را ارزیابی می‌کنند، هستند (فانعی‌راد و حسینی، ۱۳۸۴: ۱۱۰). روشه پنج ویژگی اساسی برای ارزش‌ها قائل است که عبارتند از: در نظام آرمانی قرار دارند، نه در حوادث و مسائل عینی (که بیانگر و حاکی از آن و یا الهام گرفته از آن هستند). علاوه بر این ارزش‌ها متفاوت از قضاوت‌های ارزشی هستند. الهام‌بخش و هدایتگر کنش هستند. به عبارت دیگر، کنش‌ها جهت‌گیری ارزشی دارند، نسبی هستند (با توجه به عامل زمان، مکان و اجتماعات) و بار عاطفی دارند (روش، ۱۳۷۶: ۴۰). وبر معتقد است عنصر بنیادی که کنش اجتماعی بر مبنای آن شکل می‌گیرد ارزش‌ها است. در اندیشه وبر افراد از طریق کنش‌های معنادار به دنبال ارزش‌های خود هستند و از طریق انواع آرمانی کنش می‌توان به جایگاه ارزش‌ها در کنش اجتماعی افراد پی برد (روش، ۱۳۷۶: ۲۱). همان‌گونه که در سطور پیشین ذکر آن رفت سبک زندگی نیز نوعی کنش معنادار و انتخابی است و بر مبنای دیدگاه وبر مبنای کنش‌های معنادار انسانی ارزش‌ها هستند. ملاحظه می‌گردد که وبر ارزش‌های افراد را متغیر مستقلی می‌داند که به عنوان یک عامل ذهنی بر متغیری عینی چون سبک زندگی تاثیر دارد. درجایی دیگر وبر بر عقلانیت و ارزش‌ها تاکید دارد و معتقد است: «هر فرد بسته به ماهیت ارزش‌های مورد پذیرش و در کنش از موقعیتی که خود را در آن می‌یابد، بر اساس این یا آن سنخ عقلانیت دست به عمل می‌زند» (همپلتون، ۱۳۷۹: ۷۳) می‌توان دریافت که در دیدگاه وبر ارزش‌ها یکی از مهم‌ترین مولفه‌های تاثیر گذار بر کنش انسانی که سبک زندگی هم یک نوع کنش است تاثیر دارد. باتومور (۱۳۵۶) نیز در این زمینه می‌نویسد: رفتار اجتماعی انسان به وسیله ارزش‌ها، انگیزش‌ها و علایق جهت داده می‌شود. شفر (۱۹۸۳) نیز مهم‌ترین کارکرد ارزش‌ها را تأثیر آنها بر رفتار افراد می‌داند. فدر (۱۹۸۸) نیز معتقد است: ارزش‌ها می‌توانند بعنوان یک انگیزاننده و عاملی که می‌تواند افراد را وادار به انتخابی کند که رضایت و موفقیت را برایشان به ارمغان داشته باشد، قلمداد شود. موسوپ (۱۹۹۴) نیز معتقد است ارزش‌ها الگوهای اجتماعی‌ای هستند که در حد پذیرششان از سوی افراد مبنایی برای هدایت رفتار آنها فراهم می‌کنند. ارزش‌ها مفاهیم و باورهایی هستند که به ماهیت‌ها و موقعیت‌های دلخواه و رفتارهای مطلوب نفوذ می‌کنند، برتر از موقعیت‌های خاص هستند، هدایت‌کننده‌ی ارزیابی رفتارها و رویدادها می‌باشند. (نقل از لوی و گاتمن، ۱۹۷۴: ۶۳). پارسونز نیز معتقد است انسان، هنجارها، ارزش‌ها و هدفهایی را تعیین و تعریف کرده و بر مبنای آنها قواعد زندگی و رفتاری اش را استوار می‌کند» (روش، ۱۳۷۶: ۸۰). در اندیشه پارسونز هنگامی که در زمینه نظم اجتماعی نظریه اش را ارائه می‌دهد می‌توان دریافت که نظام ارزشی افراد بر انتخاب رفتارها و کردارهای افراد تاثیر دارد بطوری که وی معتقد است: نظم اجتماعی از قاعده‌هایی که بر سود شخصی نظارت دارد و از توسعه نظام‌های ارزشی مشترک که شیوه‌های معناداری را در اختیار فرد قرار می‌دهد تا بین مجموعه‌ای از کردارها، کردار مناسب را انتخاب کند ناشی می‌شود (استونز، ۱۳۷۹: ۱۵۴).

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

همان‌گونه که ملاحظه می‌گردد ارزش‌ها در دیدگاه نظریه پردازان مذکور به طور خلاصه الگو و برانگیزاننده و هدایت کننده رفتار هستند و از آن جایی که سبک زندگی نیز نوعی رفتار است بنابراین ارزش‌های افراد بر سبک زندگی آنها نیز تاثیر دارد.

مطالعه دیدگاه‌های محققینی که به سبک زندگی اسلامی پرداخته‌اند نشان دهنده این است که سبک زندگی اسلامی به واسطه ماهیت آن اساساً بیش از انواع دیگر سبک زندگی تحت تاثیر ارزش‌ها هستند. به طور مثال کوهی (۱۳۹۴) سبک زندگی اسلامی را تمامی اصول و مسائلی می‌داند که متن و بطن حیات اجتماع و انسان مسلمان را شکل می‌دهد که از ارزش‌های دین اسلام و عرف جامعه اسلامی الهام می‌گیرد. سبک زندگی اسلامی تا حدی تحت تاثیر ارزش‌ها قرار دارد تا حدی که حفظ و گسترش چنین سبکی از زندگی به حفظ ارزش‌ها و اعتقادات اسلامی بستگی دارد به طوری که کوهی می‌نویسد: در واقع آن بخش رفتارهایی است که افزون بر آن که نباید با فقه و شریعت مخالف باشد باید از منظومه فکری، معرفت‌شناسی، هستی‌شناسی و انسان‌شناسی مسلمانان استخراج گردد. بنابراین حفظ سبک زندگی اسلامی در حفظ فرهنگ و ارزش‌های اعتقادی قلمداد می‌شود (کوهی و دیگران، ۱۳۹۴: ۱۵۲). بر اساس آن چه ذکر آن در سطور پیشین رفت می‌توان این فرضیه را استنتاج کرد: فرضیه: ارزش‌های افراد بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنها تاثیر دارد.

روش تحقیق:

جامعه آماری پژوهش شامل کلیه شهروندان جوان (یا جوانان) شهر بهشهر در استان مازندران می‌باشد براساس آخرین سرشماری صورت گرفته در کشور توسط سازمان آمار ایران جوانان، گروه ۱۸ تا ۳۰ ساله را در بر می‌گیرند که مطابق با آمار این سازمان، تعداد جوانان ۱۸ تا ۳۰ ساله شهر بهشهر حدود ۴۸ هزار نفر می‌باشند.

این تحقیق در قالب پارادایم اثباتی و بارویکرد کمی صورت گرفته است. روش پژوهش حاضر مبتنی بر روش‌های اسنادی و پیمایشی است. با استفاده از روش اسنادی به مطالعه مبانی نظری در حوزه سبک زندگی، سبک زندگی اسلامی، ارزش‌ها و از دیدگاه محققان و نظریه پردازان مختلف پرداخته شده است و بر اساس مبانی نظری مطالعه شده جهت تهیه پرسشنامه نهایی، مبانی نظری و تجربی مربوط به دو متغیر سبک زندگی ایرانی اسلامی و ارزش‌ها مورد بررسی قرار گرفت و پس از تعریف دقیق این متغیرها، شاخص‌های آنها مورد تدقیق قرار گرفت و شاخص‌های مصرف، گذران اوقات فراغت، مدیریت بدن، خانواده، روابط برای آن در نظر گرفته شد این شاخص‌ها بین شاخص‌های متنوع انتخاب شد که در این انتخاب رعایت جامعیت مفاهیم در نظر گرفته شد. انتخاب این شاخص‌ها بیشتر به این دلیل بود که اکثر محققان شاخص‌های مذکور را برای سنجش سبک زندگی ایرانی اسلامی انتخاب کرده بودند بنابراین در این مطالعه تلاش شده است این شاخص‌ها مبتنی بر اصول فرهنگ ایرانی اسلامی بومی شوند

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

و ارزش‌ها در چهار بعد ارزش‌های مذهبی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی گونه‌بندی شدند و بر اساس شاخص‌های انتخاب شده گویه‌هایی طراحی شد و در قالب پرسشنامه در آمد. برای سنجش متغیرها و آزمون فرضیه‌های تحقیق از روش پیمایش استفاده شده است. در مرحله میدانی و به منظور گردآوری داده‌های مورد نیاز از پرسشنامه دارای اعتبار و قابلیت اعتماد استفاده شد. به لحاظ معیار زمان این تحقیق از نوع مقطعی است و به لحاظ معیار ژرفایی از نوع پهنانگر است واحد تحلیل فرد و سطح تحلیل خرد است.

حجم نمونه با استفاده از نرم افزار **Spss Sample Power** با در نظر داشتن پیش فرض‌هایی چون احتمال خطای نوع اول حداکثر ۵ درصد، (مقدار آلفا) احتمال خطای نوع دوم حداکثر ۲۰ درصد، (مقدار بتا) توان آزمون ۸۰ درصد و سطح اطمینان برابر با ۹۵ درصد بطوریکه حجم نمونه به اندازه‌ای باشد که بتوان حداقل ۵ درصد ضریب تعیین (R^2) را در جامعه آماری به درستی تشخیص داد تخمین زده شد که با این پیش فرض‌ها حجم نمونه برابر با ۲۵۰ نفر به دست آمده است. شیوه نمونه‌گیری در این تحقیق سهمیه‌ای متناسب با حجم است. استفاده از روش سهمیه‌ای به یک دلیل اصلی انجام شده است و آن فقدان چارچوب آماری دقیق مشتمل بر اسم و آدرس و اعضای جامعه آماری مورد مطالعه است. فقدان چنین اطلاعاتی انجام شیوه‌های نمونه‌گیری احتمالی، نظیر تصادفی، طبقه‌ای را ناممکن می‌سازد. وجود اطلاعات کلی نظیر، تعداد و گروه سنی و منطقه محل زندگی افراد تشکیل دهنده جامعه آماری شرایط را برای انجام نمونه‌گیری سهمیه‌ای از مناطق شهر به شهر بر اساس متغیرهای گروه سنی و منطقه محل زندگی امکان پذیر می‌سازد و در این تحقیق متناسب با حجم افراد جامعه آماری در گروه‌های سنی بین ۱۸ تا ۳۰ سال در هر یک از این مناطق به شهر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌های مورد نیاز این تحقیق در بخش اسنادی فیش برداری از متون در دو حوزه سبک زندگی ایرانی اسلامی و ارزش‌ها بوده و در بخش پیمایش پرسشنامه بوده است. جهت تهیه پرسشنامه نهایی، مبانی نظری و تجربی مربوط به دو متغیر سبک زندگی ایرانی اسلامی و ارزش‌ها مورد بررسی قرار گرفت و پس از تعریف دقیق این متغیرها شاخص‌هایی برای آنها از بین شاخص‌های متنوع انتخاب شد که در این انتخاب رعایت جامعیت مفاهیم در نظر گرفته شد. در نهایت گویه‌هایی برای سنجش شاخص‌ها طراحی و در قالب پرسشنامه گردآوری شده است. در این مطالعه برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار **SPSS ۲۱** از جداول دو بعدی و چند بعدی به توصیف متغیرها و سپس برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از نرم افزار **AMOS ۱۸** استفاده شده است.

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

یافته‌های پژوهش:

یافته‌های مطالعه در دو بخش توصیفی و استنباطی آورده شده‌اند.

یافته‌های توصیفی

جدول ۱. فراوانی پاسخگویان بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
مرد	۱۵۷	۶۲.۸
زن	۹۳	۳۷.۲
جمع	۲۵۰	۱۰۰

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۱۵۷ نفر معادل ۶۲.۸ درصد از پاسخگویان در این پژوهش مرد و ۹۳ نفر معادل ۳۷.۲ درصد زن بوده‌اند.

جدول ۲. فراوانی پاسخگویان بر حسب میزان تحصیلات

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد
پایین‌تر از دیپلم	۱۵	۶
دیپلم	۲۴	۹.۶
فوق دیپلم	۳۳	۱۳.۲
لیسانس	۱۰۵	۴۲
فوق لیسانس	۷۳	۲۹.۲
جمع	۲۵۰	۱۰۰

همان‌گونه که در جدول آمار توصیفی شماره ۲ مشاهده می‌شود، توزیع فراوانی میزان تحصیلات پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۱۵ نفر معادل ۶ درصد از پاسخگویان در این پژوهش میزان تحصیلات خود را پایین‌تر از دیپلم، ۲۴ نفر معادل ۹.۶ درصد دیپلم، ۳۳ نفر معادل ۱۳.۲ درصد فوق دیپلم، ۱۰۵ نفر معادل ۴۲ درصد لیسانس و ۷۳ نفر معادل ۲۹.۲ درصد نیز میزان تحصیلات خود را فوق لیسانس گزارش نموده‌اند.

10.30495/jssc.2023.1994848.2136

جدول ۳. پایگاه اجتماعی اقتصادی پاسخگویان

پایگاه اجتماعی اقتصادی	فراوانی	درصد
پایین پایین	۱۰	۴
پایین	۱۶	۶.۴
متوسط پایین	۴۰	۱۶
متوسط	۸۸	۳۵.۲
متوسط بالا	۷۵	۳۰
بالا	۲۱	۸.۴
بالای بالا	**	**
جمع	۲۵۰	۱۰۰

همان گونه که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود، توزیع فراوانی طبقه اجتماعی (وضعیت درآمد و ثروت خانوادگی) پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۱۰ نفر معادل ۴ درصد از پاسخگویان در این پژوهش وضعیت درآمد و ثروت خانوادگی خود را در سطح پایین پایین، ۱۶ نفر معادل ۶.۴ درصد در سطح پایین، ۴۰ نفر معادل ۱۶ درصد در سطح متوسط پایین، ۸۸ نفر معادل ۳۵.۲ درصد در سطح متوسط، ۷۵ نفر معادل ۳۰ درصد در سطح متوسط بالا، ۲۱ نفر معادل ۸.۴ درصد در سطح بالا و سطح بالای بالا گزارش نگردیده است.

جدول ۴. آماره‌های پراکندگی مرکزی ارزش‌ها

متغیر و مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار
ارزش‌های اجتماعی	۳.۷۶	۰.۷۳
ارزش‌های سیاسی	۳.۸۵	۰.۹۰
ارزش‌های مذهبی	۳.۹۸	۰.۶۵
ارزش‌های اقتصادی	۳.۴۴	۰.۸۷
ارزش‌ها	۳.۷۳	۰.۵۵

با توجه به آماره‌های پراکندگی به دست آمده در جدول ۴: میانگین اکتسابی متغیر ارزش‌ها برابر با ۳.۷۳ با انحراف معیار ۰.۵۵ می‌باشد. مقدار میانگین اکتسابی متغیر طراحی شهری و مؤلفه‌های آن (ارزش‌های اجتماعی، ارزش‌های سیاسی، ارزش‌های مذهبی، ارزش‌های اقتصادی) از حد استاندارد شده (۳) بالاتر گزارش شده است که نشان از قابل قبول بودن ارزش‌ها در بین جوانان دارد. با توجه به آماره‌های فوق بیشترین تا کمترین میانگین در مؤلفه‌های متغیر ارزش‌ها به ترتیب اختصاص دارد به:

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

۱. ارزش‌های مذهبی ۲. ارزش‌های سیاسی ۳. ارزش‌های اجتماعی ۴. ارزش‌های اقتصادی

جدول ۵. آماره‌های پراکندگی مرکزی شاخص‌های سبک زندگی ایرانی اسلامی

متغیر و مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار
مصرف	۳.۷۱	۰.۸۰
گذران اوقات فراغت	۳.۷۲	۰.۴۳
مدیریت بدن	۳.۵۶	۰.۸۶
خانواده	۳.۴۳	۰.۷۰
روابط	۳.۴۱	۰.۷۰
سبک زندگی ایرانی اسلامی	۳.۵۷	۰.۴۰

با توجه به آماره‌های پراکندگی به دست آمده در جدول ۴-۱۳ میانگین اکتسابی متغیر ارزش‌ها برابر با ۳.۵۷ با انحراف معیار ۰.۴۰ می‌باشد. مقدار میانگین اکتسابی متغیر سبک زندگی ایرانی اسلامی و مؤلفه‌های آن (مصرف، گذران اوقات فراغت، مدیریت بدن، خانواده، روابط) از حد استاندارد شده (۳) بالاتر گزارش شده است که نشان از قابل قبول بودن سبک زندگی ایرانی اسلامی در بین جوانان دارد. با توجه به آماره‌های فوق بیشترین تا کمترین میانگین در مؤلفه‌های متغیر سبک زندگی ایرانی اسلامی به ترتیب اختصاص دارد به:

۱. گذران اوقات فراغت ۲. مصرف ۳. مدیریت بدن ۴. خانواده ۵. ارتباط

این آزمون به مقایسه تابع توزیع تجمعی مشاهده شده با تابع توزیع تجمعی نظری (مورد انتظار) در یک متغیر رتبه‌ای می‌پردازد. به عبارتی در این آزمون، توزیع یک صفت در یک نمونه با توزیعی که برای آن در جامعه مفروض است مقایسه می‌شود. چنانچه سطح معناداری در این آزمون از ۰/۰۵ بزرگ‌تر باشد می‌توان استنباط نمود که توزیع نرمال است و باید در پژوهش از آزمون‌های پارامتریک استفاده شود و اگر از ۰/۰۵ کوچک‌تر باشد نیز می‌توان استنباط نمود که توزیع غیر نرمال است و باید در پژوهش از آزمون‌های ناپارامتریک استفاده شود.

جدول ۶. آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها

متغیرها	سطح معناداری آزمون	نتیجه آزمون
ارزش‌ها	۰.۱۸	توزیع نرمال
سبک زندگی ایرانی	۰.۱۱	توزیع نرمال

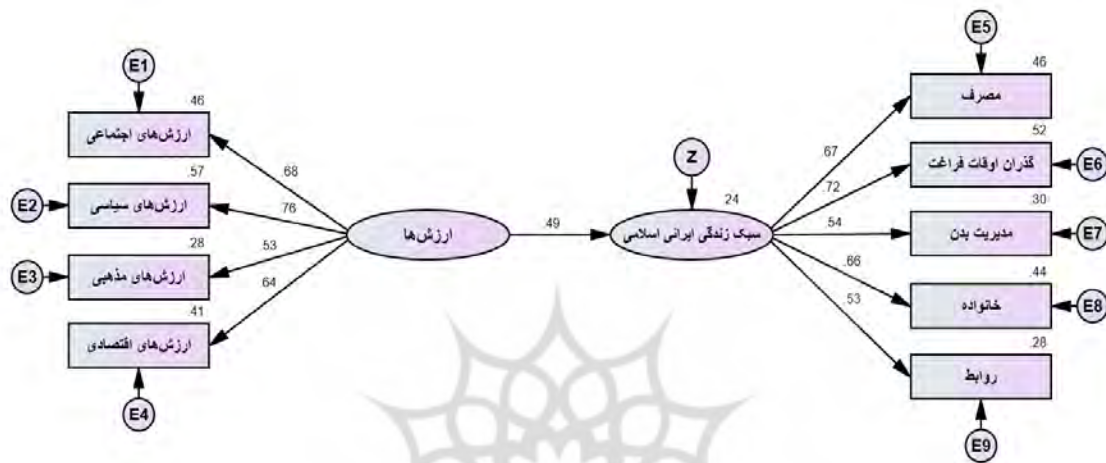
با توجه به آزمون فوق و سطوح معناداری کلیه متغیرها که بزرگ‌تر از ۰/۰۵ گزارش شده است، می‌توان استنباط نمود که کلیه متغیرها از توزیع نرمال پیروی می‌کنند و در این پژوهش باید از آزمون‌های پارامتریک استفاده گردد.

10.30495/jssc.2023.1994848.2136

آزمون فرضیه اصلی پژوهش: ارزش‌های جوانان بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیرگذار می‌باشد.

شکل ۱. مدل معادلات ساختاری

جدول ۷. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ

خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			
متغیرهای پژوهش	مقدار استاندارد شده	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
تأثیر ارزش‌های جوانان بر سبک زندگی ایرانی اسلامی	۰.۴۹	۶.۲۸	۰.۰۰۰۱
خروجی آزمون بوت استرپ			
مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R ^۲) در آزمون بوت استرپ	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰.۲۴	۰.۱۳	۰.۳۷	۰.۰۰۰۷

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۴۹ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۲۴ می‌باشد و بیانگر آنست که ۲۴ درصد واریانس متغیر وابسته (سبک زندگی ایرانی اسلامی) توسط متغیر مستقل (ارزش‌های جوانان) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۲۴ درصد از عامل سبک زندگی ایرانی اسلامی مربوط به متغیر ارزش‌های

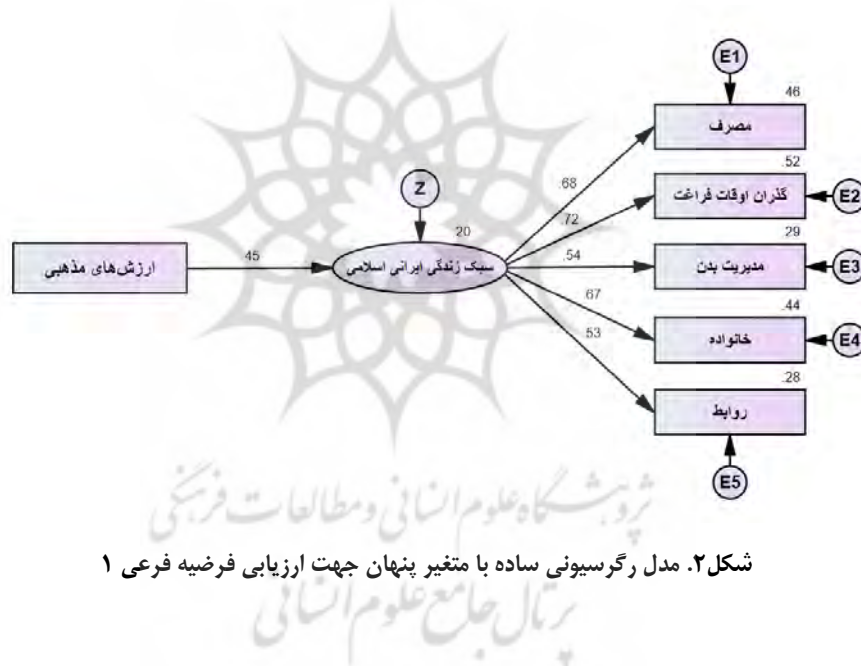

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

جوانان می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/24$ (۲۴ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/007$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد، پس ارزش‌های جوانان بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیر معناداری دارد. بنابراین می‌توان سبک زندگی ایرانی اسلامی را بر اساس ارزش‌های جوانان در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

آزمون فرضیه فرعی ۱: ارزش‌های مذهبی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیرگذار می‌باشد

شکل ۲. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان جهت ارزیابی فرضیه فرعی ۱

جدول ۸. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ

خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			
متغیرهای پژوهش	مقدار استاندارد شده	نسبت بحرانی	سطح معنی داری

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

۰.۰۰۰۱	۶.۴۰	۰.۴۵	تأثیر ارزش‌های مذهبی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی
خروجی آزمون بوت استرپ			
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R ²) در آزمون بوت استرپ
۰.۰۰۱	۰.۳۳	۰.۱۴	۰.۲۰

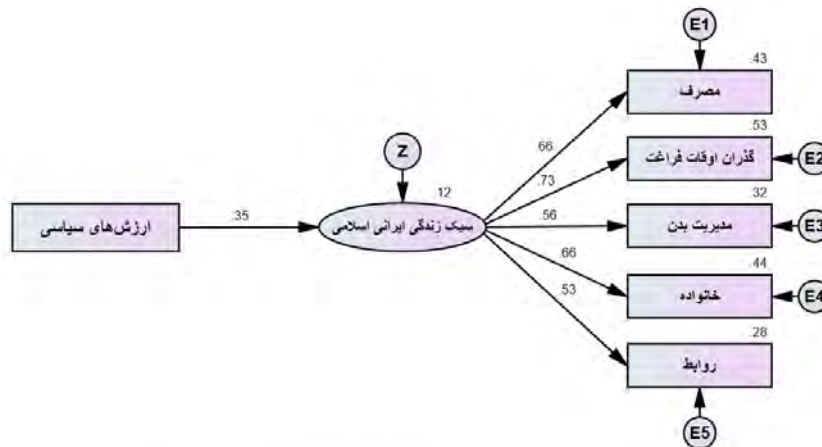
با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار **Amos** چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۴۵ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R² آن نیز برابر با ۰/۲۰ می‌باشد و بیانگر آنست که ۲۰ درصد واریانس متغیر وابسته (سبک زندگی ایرانی اسلامی) توسط متغیر مستقل (ارزش‌های مذهبی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۲۰ درصد از عامل سبک زندگی ایرانی اسلامی مربوط به متغیر ارزش‌های مذهبی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با ۰/۰۰۱ گزارش شده است که از نسبت بحرانی ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰/۲۰ (۲۰ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با ۰/۰۰۱ گزارش شده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد، پس ارزش‌های مذهبی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیر معناداری دارد. نتیجه کلی این سؤال آنست که؛ می‌توان سبک زندگی ایرانی اسلامی را بر اساس ارزش‌های مذهبی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

پروژه‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

آزمون فرضیه فرعی ۲: ارزش‌های سیاسی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیرگذار می‌باشد

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

شکل ۳. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان جهت ارزیابی فرضیه فرعی ۲

جدول ۹. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ

خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			
متغیرهای پژوهش	مقدار استاندارد شده	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
تأثیر ارزش‌های سیاسی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی	۰.۳۵	۵.۶۶	۰.۰۰۰۰۱
خروجی آزمون بوت استرپ			
مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R ^۲) در آزمون بوت استرپ	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰.۱۲	۰.۰۵	۰.۲۰	۰.۰۰۰۹

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۳۵ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۱۲ می‌باشد و بیانگر آنست که ۱۲ درصد واریانس متغیر وابسته (سبک زندگی ایرانی اسلامی) توسط متغیر مستقل (ارزش‌های سیاسی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۱۲ درصد از عامل سبک زندگی ایرانی اسلامی مربوط به متغیر ارزش‌های سیاسی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با ۰/۰۰۰۱ گزارش شده است که از نسبت بحرانی ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰/۱۲ (۱۲ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این

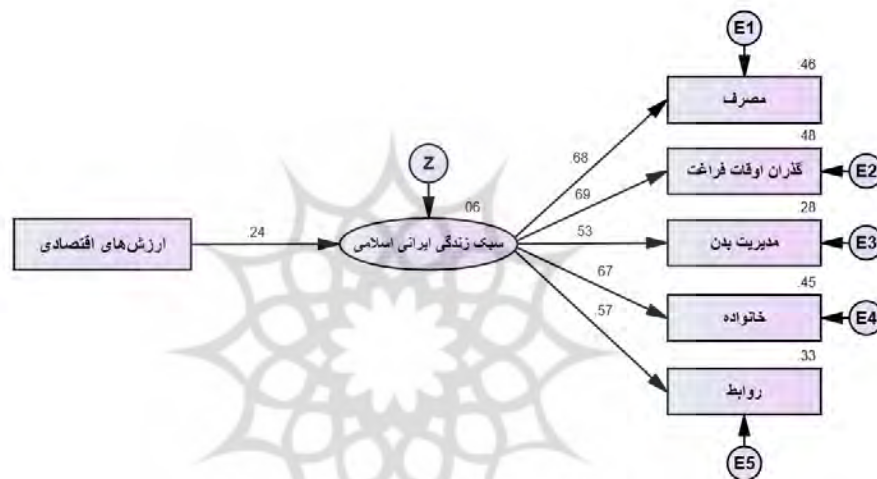

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

آزمون برابر با $0/009$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد، پس ارزش‌های سیاسی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیر معناداری دارد. نتیجه کلی این سؤال آنست که؛ می‌توان سبک زندگی ایرانی اسلامی را بر اساس ارزش‌های سیاسی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

آزمون فرضیه فرعی ۳: ارزش‌های اقتصادی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیر گذار می‌باشد

شکل ۴. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان جهت ارزیابی فرضیه فرعی ۳

جدول ۱۰. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ

خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			
متغیرهای پژوهش	مقدار استاندارد شده	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
تأثیر ارزش‌های اقتصادی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی	۰.۲۴	۴.۳۲	۰.۰۰۰۱
خروجی آزمون بوت استرپ			
مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R ²) در آزمون بوت استرپ	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰.۰۶	۰.۰۳	۰.۱۶	۰.۰۳

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/24$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با

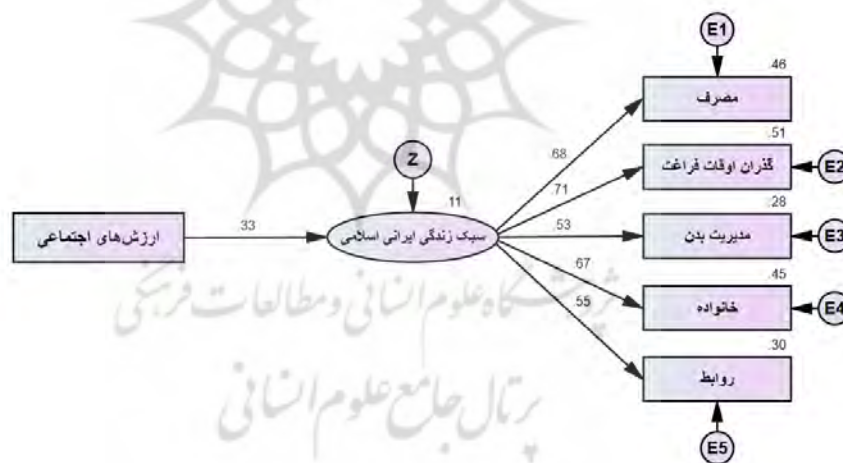

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۰۶ می‌باشد و بیانگر آنست که ۶ درصد واریانس متغیر وابسته (سبک زندگی ایرانی اسلامی) توسط متغیر مستقل (ارزش‌های اقتصادی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۶ درصد از عامل سبک زندگی ایرانی اسلامی مربوط به متغیر ارزش‌های اقتصادی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با ۰/۰۰۰۱ گزارش شده است که از نسبت بحرانی ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰/۰۶ (۶ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با ۰/۰۳ گزارش شده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد، پس ارزش‌های اقتصادی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیر معناداری دارد. نتیجه کلی این سؤال آنست که؛ می‌توان سبک زندگی ایرانی اسلامی را بر اساس ارزش‌های اقتصادی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

آزمون فرضیه فرعی ۴: ارزش‌های اجتماعی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیرگذار می‌باشد.

شکل ۵. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان جهت ارزیابی فرضیه فرعی ۴

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

جدول ۱۱. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ

خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			
متغیرهای پژوهش	مقدار استاندارد شده	نسبت بحرانی	سطح معنی داری
تأثیر ارزش‌های اجتماعی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی	۰.۳۳	۵.۴۰	۰.۰۰۰۱
خروجی آزمون بوت استرپ			
مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R ²) در آزمون بوت استرپ	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری
۰.۱۱	۰.۰۸	۰.۲۵	۰.۰۲

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار **Amos** چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/33$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با $0/11$ می‌باشد و بیانگر آنست که ۱۱ درصد واریانس متغیر وابسته (سبک زندگی ایرانی اسلامی) توسط متغیر مستقل (ارزش‌های اجتماعی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۱۱ درصد از عامل سبک زندگی ایرانی اسلامی مربوط به متغیر ارزش‌های اجتماعی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/11$ (۱۱ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/02$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد، پس ارزش‌های اجتماعی بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنان تأثیر معناداری دارد. نتیجه کلی این سؤال آنست که می‌توان سبک زندگی ایرانی اسلامی را بر اساس ارزش‌های اجتماعی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

نتیجه‌گیری:

هدف از این مطالعه تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر ارزش‌های جوانان به‌شهر بر سبک زندگی ایرانی اسلامی آنها بوده است. سبک زندگی نمایانگر نحوه عملکرد و رفتارهای افراد است که در طول زمان شکل گرفته و بازتاب هویت شخصی است که افراد برای خود انتخاب می‌کنند. سبک زندگی بیش از همه متأثر از فرهنگ است و چون فرهنگ ایرانی ترکیبی از فرهنگ ملی و دینی ایرانیان است بنابراین سبک زندگی در ایران نیز متناسب با این فرهنگ و در واقع به صورت ترکیبی ایرانی اسلامی شکل

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

می‌گیرد. سبک زندگی بیش از هر مولفه‌ای تحت تاثیر ارزش‌های افراد است. یافته‌های این مطالعه نیز بیانگر چنین تاثیری بوده است. نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد که ارزش‌ها به طور کلی تاثیر معناداری بر سبک زندگی ایرانی اسلامی دارند. این یافته را می‌توان براساس دیدگاه گیدنز تبیین کرد که معتقد است سبک زندگی کنشی انتخابی است و تحت تاثیر ارزش‌های افراد شکل می‌گیرد. وبر نیز معتقد است عنصر بنیادی که کنش اجتماعی بر مبنای آن شکل می‌گیرد ارزش‌ها است. اما یافته‌های دیگر نشان داد که از بین انواع ارزش‌های مطروحه در این مطالعه ارزش‌های مذهبی بیشترین تاثیر را بر سبک زندگی ایرانی اسلامی را داشته است. دیدگاه پارسونز که معتقد است نظام ارزشی افراد بر انتخاب رفتارها و کردارهای افراد تاثیر دارد و از آنجایی که سبک زندگی نوعی رفتار است به نظر می‌رسد همان‌گونه که بینا بیان می‌دارد سبک زندگی ایرانی اسلامی به تمامی اصول و مبانی که متن و بطن حیات اجتماع و انسان را شکل می‌دهد، اطلاق می‌گردد که از ارزش‌های دینی و عرفی جامعه نشأت می‌گیرد. به نظر می‌رسد به این دلیل که ارزش‌های مذهبی بیشترین سختیت را با سبک زندگی ایرانی اسلامی داشته‌اند، بیشترین تاثیر بر انتخاب سبک زندگی ایرانی اسلامی را ارزش‌های اسلامی دارند. پس از آن نیز ارزش‌های سیاسی تاثیر بیشتری بر سبک زندگی ایرانی اسلامی داشته‌اند این یافته بیانگر آن است که افرادی که ارزش‌های سیاسی را بیشتر مراعات کرده‌اند و ارزش‌هایی چون برابری، عدالت و آزادی و... را پاس داشته‌اند پابندی بیشتری به سبک زندگی ایرانی اسلامی داشته‌اند این مهم بیش از همه بیانگر آن است که ارزش‌های مذهبی و سیاسی در تضاد با یکدیگر نبوده‌اند و ارزش‌های اجتماعی نیز به میزان ۱۱ درصد بر سبک زندگی ایرانی اسلامی تاثیر داشته‌اند. تجزیه و تحلیل‌های دقیق‌تر در سطح توصیفی نشانگر آن بود که میزان مصالحه و مدارا کم‌تر از بقیه شاخص‌های ارزش‌های اجتماعی بوده است به نظر می‌رسد ضرورت دارد تا افراد با ارزش‌های مذهبی مصالحه و مدارای بیشتری با افراد و دیگران متفاوت از خود داشته باشند. در نهایت ارزش‌های اقتصادی کم‌ترین تاثیر را بر انتخاب زندگی به سبک ایرانی اسلامی داشته است به نظر می‌رسد اهمیت دادن به صرفه جویی یا اهمیت پول و تکنولوژی (که شاخص‌های ارزش‌های اجتماعی بودند) تاثیر چندانی بر انتخاب سبک زندگی ایرانی اسلامی نداشته‌اند. آنچه به عنوان مهم‌ترین یافته جانبی این مطالعه می‌توان ذکر کرد این است که برای گسترش سبک زندگی ایرانی اسلامی نیاز است که بیش از همه بر ترویج ارزش‌های مذهبی در بین جوانان همت گمارد تا بدین وسیله با افزایش پابندی آنها به ارزش‌های مذهبی سبک زندگی ایرانی اسلامی گسترش یابد.

فهرست منابع

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

اباذری، یوسف؛ چاوشیان، حسن (۱۳۸۱). "از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی: رویکرد های نوین در تحلیل جامعه شناسی هویت اجتماعی"، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۰، صص ۳-۲۷.

ابراهیمی، کریم، پرکان، حسن، برزگر بفرویی، کمال (۱۴۰۰). "مختصات راهبردی الگوی سبک زندگی اسلامی"، مطالعات الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی، سال ۹، شماره ۳، صص ۸۳-۱۱۸.

ارژنگ، اردوان (۱۳۹۹). الگوی رفتاری فطانت (هوشیاری) و تغافل (چشم‌پوشی) در سبک زندگی اجتماعی، دوفصلنامه علمی- پژوهشی پژوهش‌نامه سبک زندگی، سال ششم، شماره ۱۱، صص: ۵۳-۲۹.

استونز، راب. (۱۳۷۹). متفکران بزرگ جامعه‌شناسی، ترجمه مهرداد میردامادی، تهران: مرکز. باتومور، تی، بی. (۱۳۵۶). جامعه‌شناسی از مجموعه جامعه و اقتصاد، ترجمه سیدحسین منصور، تهران: سهامی کتاب.

بورديو، پیر (۱۳۸۷). تمایز. ترجمه حسن چاوشیان. تهران. نشر ثالث.

بینا، مهرداد (۱۳۹۵). "بازنمایی سبک زندگی ایرانی اسلامی در سریال پرده نشین"، پایان نامه دوره کارشناسی ارشد رشته علوم ارتباطات، گرایش تحقق در ارتباطات، دانشگاه صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

چاوشیان، حسن (۱۳۸۶). "سبک زندگی و هویت اجتماعی، مصرف و انتخاب کالا های ذوقی به عنوان شالوده تمیز و تشابه اجتماعی در دوره اخیر مدرنیته"، تهران: دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، رساله دکتری جامعه شناسی.

حاجی‌بابایی، حمیدرضا؛ رضازاده‌عسگری، زهرا و عیدی، مهتاب (۱۳۹۹). معرفی و کاربردی روش الگو پردازی بنیادین در مطالعات سبک زندگی اسلامی، دوفصلنامه علمی- پژوهشی پژوهش‌نامه سبک زندگی، سال ششم، شماره ۱۱، صص: ۷۵-۱۰۱.

حسنی، محمدحسین؛ ذکایی، محمدسعید؛ طالبی، ابوتراب و انتظاری، علی (۱۳۹۶). مفهوم سازی سبک زندگی فرهنگی، فصلنامه جامعه‌پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال هشتم، شماره اول، صص: ۲۳-۴۴.

خانی، حسین (۱۳۹۴). تحلیل جامعه شناختی مفهوم سبک زندگی در تمدن های غربی و اسلامی، فصلنامه سیاست، سال دوم، شماره ۳۳: ۱۶۰-۱۴۵.

رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۸۰). آناتومی جامعه، تهران: سهامی انتشار.

روشه، گی. (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی تالکوت پارسونز، ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر، تهران: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان.

شریفی، امید (۱۳۹۶). رابطه بین سبک زندگی و کیفیت زندگی در میان شهروندان ۲۵ ساله و بالاتر شهرستان خرم‌آباد، پایان‌نامه دکترای دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

شریفی، احمد حسین (۱۳۹۲). "همیشه بهار"، قم: نشر معارف.

10.30495/jsc.2023.1994848.2136

شعاع کاظمی، مهرانگیز (۱۳۹۵). سبک زندگی، تعهد زناشویی و مسئولیت‌پذیری در زنان، دوفصلنامه علمی پژوهشی سبک زندگی، سال ششم، شماره ۱۱، صص: ۹-۲۸.

فایق، حسینی (۱۳۸۷). "سبک زندگی، هویت و ارزش"، فصلنامه پژوهش و سنجش، شماره ۱۴ و ۱۵ فیروزآبادی، سید احمد؛ میرزائی؛ حسین و جاذبی، خالد (۱۳۹۴). بررسی رابطه میان مفاهیم سبک زندگی و هویت مذهبی در شهر و روستا، فصلنامه توسعه انسانی، دوره ۱۰، شماره ۱.

قانع‌راد، محمدمین و حسینی، فریده (۱۳۸۴). «ارزش‌ها، شبکه روابط و مشارکت در سازمان‌های غیر دولتی (مطالعه تجربی در بین جوانان تهران)»، مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۳، ۹۷-۱۲۳.

گیدنز، آنتونی (۱۳۸۴). پیامدهای مدرنیت، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز گام نو.

گیدنز، آنتونی (۱۳۸۴). تجدد و تشخص؛ جامعه و هویت شخصی در عصر جدید، ترجمه ناصر موفقیان، تهران: نشر نی.

محمدعلی‌نژاد عمران، روح‌الله؛ دهقانی، فرزاد و خروشی، عبدالعظیم (۱۴۰۰). حقوق خانواده در آیینه مدرنیت و سبک زندگی اسلامی، فصلنامه سبک زندگی اسلامی، سال پنجم، شماره دوم، صص: ۱۱۷-۱۰۸.

مهدوی کنی، محمد سعید (۱۳۸۷). "مفهوم سبک زندگی در گستره علوم اجتماعی"، فصلنامه تحقیقات فرهنگی، شماره اول، صص ۱۹۹-۲۳۰.

مهدی زاده، حمید (۱۳۹۷). "بازتبیین سبک زندگی در گستره روانشناسی جامعه‌شناسی و اسلام"، تحقیقات بنیادین علوم انسانی، شماره ۱۳، صص ۹۱-۱۲۴.

نیازی، محسن و نصرآبادی، محمد (۱۳۹۴). جامعه‌شناسی سبک زندگی. تهران. انتشارات تهران وابسته به شهرداری

همیلتون، پیتر (۱۳۷۹). "تالکوت پارسونز"، ترجمه احمد تدین، تهران: هرمس.

Solomon, Michael. R. (۱۹۹۴). Consumer behavior: buying having and being ۲ edition Boston: Allyn & Bacon.

Feather, N. T. (۱۹۸۸). Values, Valences, and Course enrollment: Testing the role of personal values within and expectancy- valence framework. *Journal of educational psychology*, ۸۰-۳۸۱-۳۹۱.

Levy, S, & Guttman, L (۱۹۷۴). Values and attitudes of Israeli high school youth. Jerusalem: Israel Institute of Applied social Research.